

BUSINESS & DIPLOMACY REVIEW

**2. évfolyam, 2. szám
2024/2**

TARTALOM

- Sáringer János – Marosán Bence: Civilizáció-elméleti megközelítések és nemzetközi kapcsolatok: egy történeti és elméleti értelmezés kísérlete
- Gyene Pál: EP választások 2024 – Az eredmények mérlege
- Kovács-Gergely Marianna: Magyarország és a bécsi konzuli egyezmény a külügyminisztériumi iratok tükrében (1961–1964)
- Hámori Antal: A fogyasztóvédelmi jog fejlődése
- Gábor András: How can an International Law course develop the professional identity of International Relations Master's students?

Business & Diplomacy Review

Kiadó: Budapesti Gazdasági Egyetem

Szerkesztőség

1165 Budapest, Diósy Lajos u. 22-24.

E-mail: Marosan.BencePeter@uni-bge.hu

<https://uni-bge.hu/hu/business-diplomacy-review>

Főszerkesztő

Sáringér János

Felelős szerkesztő

Buday-Sántha Andrea

Szerkesztőbizottság tagjai

Sándorné Kriszt Éva, elnök

Bába Iván

Bárczi Zsófia

Csekő Katalin

Ferkelt Balázs

Juhász Tímea

Nagy Milada

Marinovich Endre

Marosán Bence Péter, szerkesztőségi titkár

Murádin János Kristóf

Válóczi Marianna

Tipográfia és tördelés

Nagy és Heteyi Kft.

ISSN 3004-0116

HU ISSN 3004-0116

Business & Diplomacy Review állandó lektorai

Prof. Dr. Bajomi-Lázár Péter, PhD
Dr. habil. PaedDr. Bárczi Zsófia, PhD
Dr. habil. Buday-Sántha Andrea, PhD
Dr. Csekő Katalin, PhD
Dr. habil. Domonkos Endre, PhD
Dr. Ferkelt Balázs, PhD
Dr. Gyene Pál, PhD
Dr. Harsányi Dávid, PhD
Dr. Horváth Annamária, PhD
Dr. habil. Krasztev Péter, PhD
Dr. habil. Juhász Tímea, PhD
Dr. habil. Marosán Bence Péter, PhD
Dr. habil. Murádin János Kristóf, PhD
Dr. Nagy Milada, PhD
Dr. Pólya Éva, PhD
Dr. habil. Sáringer János, PhD
Dr. Válóczy Marianna, PhD
Dr. Zelena András, PhD

TARTALOM

ELŐSZÓ <i>Buday-Sántha Andrea</i>	5
CIVILIZÁCIÓ-ELMÉLETI MEGKÖZELÍTÉSEK ÉS NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK: EGY TÖRTÉNETI ÉS ELMÉLETI ÉRTELMEZÉS KÍSÉRLETE I. <i>Sáringer János</i> <i>Marosán Bence Péter</i>	7
EP VÁLASZTÁSOK 2024 – AZ EREDMÉNYEK MÉRLEGE <i>Gyene Pál István</i>	29
MAGYARORSZÁG ÉS A BÉCSI KONZULI EGYEZMÉNY A KÜLÜGYMINISZTERIUMI IRATOK TÜKRÉBEN (1961–1964) <i>Kovács-Gergely Marianna</i>	47
A FOGYASZTÓVÉDELMI JOG FEJLŐDÉSE <i>Hámori Antal</i>	65
HOW CAN AN INTERNATIONAL LAW COURSE DEVELOP THE PROFESSIONAL IDENTITY OF INTERNATIONAL RELATIONS MASTER’S STUDENTS? <i>Gábor András</i>	78

Jelen számunk szerzői

Dr. András Gábor, PhD, egyetemi docens, Budapesti Gazdasági Egyetem, andrasi.gabor@uni-bge.hu

Dr. habil. Buday-Sántha Andrea, PhD, főiskolai docens, Budapesti Gazdasági Egyetem, buday-santha.andrea@uni-bge.hu

Dr. Gyene Pál, PhD, egyetemi docens, Budapesti Gazdasági Egyetem, gyene.palistvan@uni-bge.hu

Dr. jur. Hámori Antal, PhD, egyetemi docens, fogyasztóvédelmi kutatócsoportvezető, Budapesti Gazdasági Egyetem, hamori.antal@uni-bge.hu

Kovács-Gergely Marianna, PhD hallgató, Károli Gáspár Református Egyetem, Történelemtudományi Doktori Iskola, gergely.mari@gmail.com

Dr. habil. Marosán Bence Péter, PhD, egyetemi docens, Budapesti Gazdasági Egyetem, marosan.bencepeter@uni-bge.hu

Dr. habil. Sáringer János, PhD, egyetemi docens, Budapesti Gazdasági Egyetem, saringer.janos@uni-bge.hu

---

EP VÁLASZTÁSOK 2024 – AZ EREDMÉNYEK MÉRLEGE

Gyene Pál István

Absztrakt

Az Európai Parlament mára a Montánunió, illetve az Európai Gazdasági Közösség konzultatív parlamenti közgyűléséből mára a Tanács csaknem egyenrangú társjogalkotó szervévé lépett elő. Az EP-választásokon ugyanakkor egyelőre nem európai transznacionális pártokra, hanem tagállami/nemzeti pártokra voksolhatunk. Így az EP politikai csoportjai is lényegében pártfrakciók, a parlamenten kívüli szervezetrendszer nélkül, melyek mindazonáltal az EP kvázi-törvényhozói munkájának és ezzel az európai döntéshozatalnak alapvető keretrendszerének elemei. Cikkünkben a 2024. június 6–9-én lebonyolítandó EP-választások eredményének kiértékelésére vállalkozunk. A 2024-es EP-választásokra vonatkozó előrejelzések a legtöbb tagállamban az EU-szkeptikus konzervatív és jobboldali populista politikai erők előretörését jósolták. Ennek ellenére számíthatunk arra, hogy az európai integrációt támogató Néppárt, Szociáldemokraták, Liberálisok és Zöldek alkotta kvázi-nagykoalíció többsége megmarad.

A választás alapvetően felforgatta viszont a magyar pártok politikai erőviszonyait – elég itt talán a Fidesznek a kegyelmi botrány kapcsán várható meggyengülésére a TISZA Párt üstökösszerű felívelésére gondolnunk –, de mindenképpen jó lehetőséget nyújtott az egyre töredettebb magyar ellenzék számára a régóta esedékes profiltisztításra.

Kulcsszavak: EP-választások, társjogalkotó politikai csoportok, transznacionális pártok, nagykoalíció

Abstract

The European Parliament has evolved from a consultative parliamentary assembly of the Montan Union and the European Economic Community into a co-legislator of the Council. However, in the EP

elections, we still vote for member state/national parties rather than European transnational parties. Thus, the EP's political groups are essentially party factions, without an external organizational system, which nonetheless form the fundamental framework for the EP's quasi-legislative work and thus for European decision-making. In our presentation, we will undertake the task of evaluating the results of the EP elections to be held on June 6-9, 2024. Predictions for the 2024 EP elections in most member states foresee the rise of EU-skeptical conservative and right-wing populist political forces. Despite this, we can expect the quasi-grand coalition composed of the European People's Party, Social Democrats, Liberals, and Greens to retain their majority. However, the election could fundamentally disrupt the political power dynamics of the Hungarian parties – one might think here of the expected weakening of Fidesz due to the „amnesty scandal” and the meteoric rise of the TISZA Party – but it definitely offers a good opportunity for the increasingly fragmented Hungarian opposition to undertake the long-overdue clarification of its profile.

Keywords: EP elections, co-legislative political groups, transnational parties, grand coalition

Az Európai Parlament – rövid intézménytörténet

Az Európai Szén és Acélközösség (továbbiakban ESZAK) 1951-ben a Párizsi Szerződés által életre hívott Parlamenti Közgyűlése, sok szempontból a kezdődő integráció mostohagyermekének volt tekinthető. A Montánunió funkcionista alapállású „alapító atyái” és a nemzetállami politikusok egyaránt ódzkodtak egy a tagállamok feletti erős parlament ötletétől. Így az Európai Gazdasági Közösséget megalapító Római Szerződés is mint alapvetően konzultatív szervet határozta meg, a tagállami parlamentek delegátusaiból álló – tehát ekkor még nem közvetlenül választott – Közgyűlést (Navracsics, 1998, p. 100).

A magát 1962 óta Európai Parlamentnek (továbbiakban EP) nevező plénum – melyet hivatalosan csak az 1986-os Egységes Európai Okmányban nevesítettek ekként – az európai integráció egyik legdinamikusabban erősödő és hatásköreiben bővülő szupranacionális

intézményévé lépett elő, elsősorban azért, hogy 1979-től kiharcolta saját közvetlen választhatóságát. Innentől kezdve az EP saját hatásköri expanziójának indoklásaként az EK/EU demokratikus deficitjének leküzdésére és önmagára, mint az integráció demokratikus legitimitásának legfőbb letéteményesére hivatkozott (Dinan, 1994, p. 259). Az EP munkáját jellemző áttekinthetetlenül bonyolult eljárási szabályok, valamint a nyelvi zűrzavar miatt nehezen követhető és gyakran nehézkes döntéshozatal ellenére fontos kihangsúlyozni, hogy az Európai Unióban az EP napjainkban is az egyetlen közvetlen demokratikus mandátummal felruházott intézmény (Navracsics, 1998, 100. o.), melyet a Lisszaboni Szerződés immár a kormányközi alapon működő Tanács lényegében egyenrangú társjogalkotójává emelt.

Ma már alig maradt az integrációnak olyan szakpolitikai területe, ahol tagállami kormányok az EP megkerülésével dönthetnének, ugyanakkor arra is érdemes felhívni a figyelmet, hogy mindez egyelőre nem vezetett az EU parlamentáris rendszerré alakulásához, mivel az Európai Parlament minden megszerzett hatáskörét csakis valamely más szervvel együttműködve gyakorolhatja (Ferkelt et al, 2014, p. 112). Az EP egyedül soha nem alkothat jogszabályt (Corbett, 1994, p. 215), tehát legjobb indulattal is csak az EU integráció „kvázi törvényhozásának” tekinthető, amely mellett a tagállami kormányok delegáltjaiból álló Tanács - mint egy „második kamara” - funkcionál, ráadásul kettőjük relációjában továbbra is inkább ez utóbbi a súlyponti és kezdeményezőbb szerep. Az EP a nemzeti parlamentektől eltérően tulajdonképpen nem rendelkezik valódi „törvénykezdeményezői” joggal, mivel a Tanács kizárólagos javaslattevőjének szerepe továbbra is a Bizottságot illeti meg (EUR-Lex, 2023).

Ha az EP csak egy „kvázi törvényhozás” úgy az EU „kvázi-kormány” a Bizottság – amely nem egy valódi végrehajtó intézmény, hanem a Tanács döntéselőkészítője és a tagállami végrehajtás ellenőrző szerve – felett is csak korlátozott ellenőrzési jogosítványokkal rendelkezik (Nugent, 1994, p. 180). Bár 2019-ben, mint az Manfred Weber Bizottság kandidálásának megghiúsulása is illusztrálta, az EP által szorgalmazott „csúcjelölti” rendszer – az az alapvetően parlamentáris elképzelés, miszerint az EP választások nyomán a legnagyobb frakció jelölhesse a Bizottság elnökét – megbukott (Charlemagne, 2019). A Bizottság elnökének személyéről a Tanácsnak legalábbis konzultálnia kell a Parlamenttel. Ezt követően az EB összetételéről a

Parlament jóváhagyólag szavaz, majd annak hivatalba lépése után az EP bármikor kétharmados többséggel leválthatja az egész Bizottságot (Kende, 1995, 248. o.). Bár tegyük hozzá, hogy efféle parlamentáris politikai felelősségvonásra a Parlament és a Bizottság viszonylatának történetében ezidáig nem volt precedens.

EP képviselők és a politikai csoportok

Az EU parlamentjének létszáma folyamatosan változott, a Lisszaboni Szerződés 751-ben maximálta a képviselők létszámát, amely azonban a 2020-ban bekövetkezett Brexittel 705 főre apadt. Az EP még ezzel együtt is a világ második legnagyobb létszámú kvázi-törvényhozó jellegű plénuma, a kétkamarás indiai parlament után (Parliament of India, 2023). Az egyes tagállamokból betölthető EP képviselői mandátumok számát a tagországok lakosságszámárainak tekintetbe vételével határozzák meg, és a Szerződés kiköti, hogy egy tagállamból minimum 6 (pl. Luxemburg és Málta) és maximum 96 (Németország) politikus kerülhet a testületbe (Ferkelt et al. 2014, p. 107). Bár szükséges megjegyezni, hogy a tagállamok népességei közti eltérések nem teljességgel arányosan tükröződnek az európai képviselők számában: a nagyobb államok alul-, míg a kisebbek relatíve felülreprezentáltak a testületben (Navracsics, 1998, p. 103.).

Az EP választásokat tagállamonként függetlenül, az Egyesült-Királyság kiválása után lényegében minden tagországban pártlistás választási rendszerben bonyolítják (Sokolska, 2023). A nemzeti hovatartozás azonban csak a mandátumok elosztásánál fontos, az EP-képviselők megválasztásuk után a nemzetállami törésvonalakat átívelő pártpolitikai-ideológiai frakciókat kell, hogy alkossanak (maradhatnak persze pártfüggetlenek is). Jelenleg 23 képviselőre van szükség legalább 7 tagállamból, hogy egy nemzetek feletti képviselőcsoportot létrehozzanak (European Parliament, 2023a). Ezek a politikai csoportok, melyek tanulmányunk voltaképpeni tárgyát képezik, alapvető jelentőségűek az EP működése során.

A politikai csoportok alkotják a meghatározó intézményszerű keretet, amelyen belül a képviselőcsoportok aktivitásukat kifejtik. Fontos rámutatni azonban, hogy ezek a politikai csoportok egyelőre nem tekinthetők transznacionális európai pártoknak, lényegében

csak parlamenti frakciók, az EP-n kívüli állandó szervezeti struktúra nélkül. Közvetlenül nem is lehet rájuk szavazni az EP-választásokon, csupán „nemzeti tagpártjaikra”, amelyek bejutva az Európai Parlamentbe saját belátásuk szerint dönthetnek róla, kívánnak-e, és ha igen, melyik frakcióhoz csatlakozni. Az EP-választásokat éppen ezért a tagországok polgárai hajlamosak a nemzeti választás mintegy mellékágaként felfogni, ahol nem az európai politikáról, sokkal inkább nemzeti kormányukról és annak ellenzékéről mondanak véleményt (Obradovic, 1996, 203. o.). Ebből fakadóan az EP-ben működő politikai csoportok sokkal instabilabbak, mint a nemzeti parlamentekben létező pártfrakciók, gyakran előfordul, hogy egy-egy politikai csoport mindössze egy ciklus erejéig működik, hogy azután az új parlamentben újjászervezve, más néven és más tagpártokkal társulva alakuljon meg (Navracsics, 1998, p. 106).

Fontos leszögezni ugyanakkor, hogy az Európai Uniónak – mivel nem állam, legfeljebb államok konföderációja – végsősoron nincs kormánya. A nemzetállamok kormányaira csak első ránézésre emlékeztető Bizottság megalakításában nem az EP, hanem a Tanácsban a tagállami kormányok játsszák az elsődleges alakító szerepet. Így voltaképpen az EP-ben sem lehet szigorú értelemben felfogott kormánypártokról és ellenzékéről beszélni, legfeljebb a Bizottság elképzeléseit rendszerint támogató status quo csoportokról (mint amilyenek a kereszténydemokrata néppártiak, a szocialisták, a liberálisok és melléjük újabban felzárkózó zöldek és baloldali radikálisok). Az EP-ben működő politikai csoportok közül három tekinthető a kezdettől fogva is a legjelentősebbnek. Ezek a kereszténydemokraták, a szocialisták és a liberálisok időnként változó nevű frakciói. Ez a három politikai csoport már az ötvenes évek elejétől részt vesz a Közgyűlés, majd az Európai Parlament munkájában, most már tehát mondhatjuk, hogy történetileg ők alkotják az EP három legkomolyabb tradíciókkal bíró pártcsaládját. A három politikai csoport együttműködése mára már teljesen rutinszerűvé vált, és mind a tisztségek betöltésénél, mind a jogalkotási folyamat során megkerülhetetlen szerepre tettek szert (Navracsics, 1998, p. 106). Melléjük csatlakoztak a hetvenes-nyolcvanas évektől a környezetvédő és radikálisabb (öko)baloldali frakciók, majd a kilencvenes-kétezres évektől az EP-ben is teret nyertek az EU-szkeptikus konzervatívok, majd a kimondottan EU-ellenes jobboldali radikális pártok.

Az alábbiakban először az EP és a pártcsaládok honlapja alapján az előző 2019–2024-es ciklus politikai csoportjait vesszük sorra (European Parliament, 2023b), hogy ennek tükrében tudjuk értékelni a 2024-es választásokon bekövetkezett változások horderejét.

Az előző EP-ciklusban javarészt a mérsékelt jobbközép, kereszténydemokrata irányultságú tagpártokat tömörítő Európai Néppárt volt az EP legnépesebb frakciója 176 képviselővel (EPP, 2023). A Néppárt a 2014-es EP-választásokat követően vált a legerősebb frakcióvá és ezt a pozícióját az EU-szkeptikus, jobboldali populista irányba tolódott Fidesz tagságának felfüggesztése, majd kilépése után is tartotta. A csoport vezető erejének hagyományosan a német CDU-CSU (Kereszténydemokrata–Keresztényszociális) pártszövetség tekinthető, a bajor keresztényszocialisták politikusa Manfred Weber 2014 óta a csoport frakcióvezetője. 2019-ben az EP által szorgalmazott „csúcsteljesítő” koncepció mentén neve az Európai Bizottság elnöki pozíciója kapcsán is felmerült, de végül is a Tanács zárt ajtó mögötti kormányközi alkui nyomán erre a pozícióra a korábbi német védelmi minisztert, Ursula von der Leyent választották meg. Von der Leyen mint a korábbi kereszténydemokrata német kancellár, Angela Merkel jelöltje azonban végsősoron ugyanúgy a Néppárt informális befolyását erősíti, mint a szocialista David-Maria Sassoli EP elnöki helyére 2022-ben megválasztott néppárti Roberta Metsola máltai jobbközép politikus (Wax et al., 2023), aki egyébként úgy tűnik, hogy a 2024-es EP-választások után is megtarthatja pozícióját (European Parliament, 2024).

A főként európai szocialista és szociáldemokrata pártokat összefogó Szocialisták és Demokraták Progresszív Szövetsége (közkeletű rövidítéssel S&D) fantáziánévre hallgató balközép frakció volt a második legerősebb képviselőcsoport a maga 144 képviselőjével (S&D, 2023). 2014 előtt hagyományosan őket tekintették az Európai Parlament vezető politikai erejének. A balközép frakcióhoz kötődnek a német szociáldemokraták, a francia szocialisták, az olasz balközép Demokrata Párt, de a Brexit előtt az EU-szkeptikusból a kilencvenes évekre Európa-pártivá vált brit Munkáspárt is ide tartozott. Magyarországról a Demokratikus Koalíció és korábban mandátumát az MSZP színeiben megszerző Újhelyi István is az S&D frakció sorait erősítették ebben a ciklusban (Rovó, 2022).

A korábban Liberálisok és Demokraták Szövetségeként (ALDE) ismert képviselőcsoport (102 képviselő), a frakció egyik vezető erejét

adó centrista Emmanuel Macron mozgalma kezdeményezésére váltott nevet Renew Europe, azaz Európa Megújítására. A névváltoztatás egyrészt betudható annak, hogy a francia belpolitikai kontextusban nem feltétlenül cseng túl jól a liberális jelző (arról sokan inkább a „neoliberális megszorító gazdaságpolitikára asszociálnak), illetve másfelől Macronnak az európai intézményrendszer reformjára irányuló, kezdetben nagyléptékű vízióit volt hivatva tükrözni (Euractiv.com, 2019). Az Európa intézményi megújítására szőtt ábrándokból egyelőre nem sok minden realizálódott, mindenesetre a közmegegyezés a liberális frakciót tekinti a leginkább „föderalista” beállítódásúnak. Annyi bizonyos, hogy a frakció meglehetősen ikonikus figurája (2019-ig vezetője) Guy Verhofstadt belga (flamand) liberális politikus, aki az orbáni illiberalizmus alighanem legengesztelhetlenebb ostromozójaként vonult be az EP emlékezetébe (Euronews, 2018).

A néppárti, szociáldemokrata és liberális csoportok mellett az elemzői konszenzus még jellemzően „Európa-pártiként” könyveli el a zöldeket, és újabban elsősorban az Unió szimbolikus politizálásban mind hangsúlyosabb „kulturharcos” dimenzió mentén – így a migrációs és „gender” - politika kapcsán – a baloldali radikálisokat. Az EP mérsékeltebb zöld frakciója, a környezetvédő pártok mellett érdekes módon regionális szeparatista politikai formációkat (pl. katalán függetlenségi pártok, vagy a Brexit előtt a skót és walesi nacionalisták) is felölölő Zöldek/Európai Szabad Szövetség, míg a radikálisabb skandináv environmentalistákat és esetenként kimondottan kommunista dél-európai radikálisokat (pl. portugál, francia, görög kommunisták) a Baloldal (korábban Európai Egyesült Baloldal/Északi Zöld Baloldal Konföderációja) tömörítette (The Greens/EFA, 2023; The Left, 2023).

Az európai integráció „ellenzékét”, az utóbbi időben így inkább az EU-szkeptikus konzervatívok és a jobboldali radikálisok alkották. A Konzervatív és Reformerek frakció elsősorban David Cameron brit konzervatívjainak a kezdeményezésére jött létre, akik ízlésének a Néppárt már túlságosan föderalistának számított. A brit konzervatívok Brexit nyomán bekövetkező távozásával, a frakció vezető erejét a kormányról 2023-ban leváltott EU-szkeptikus és egyes szociális kérdésekben (mint pl. abortusz) ultrakonzervatív álláspontot képviselő lengyel Jog és Igazságosság, valamint az olasz jobboldal magát az olasz jobboldal legerősebb pártjává kinövő, egyben a politikai spektrum „posztfasiszta” tartományából mára a politikai ma-

instreambe utat találó Giorgia Meloni-féle Fratelli d'Italia (kb. Olasz Testvériség) adta.

A 2019-ben Identitás és Demokrácia fantáziánévre keresztelt csoport alkotja az előző ciklusban az EP politikai spektrumának jobb-szélét. Ez már kimondottan EU- és migrációellenes, esetenként kimondottan oroszbarát jobboldali populista pártokat tömörít, mint a francia Nemzeti Tömörülés, a Matteo Salvini-féle Liga Olaszországban, a német AfD és a 2023-as választásokon győztes, bár ettől még könnyen lehet, hogy ellenzékbe kényszerülő Geert Wilders-féle holland Szabadságpárt. A két jobbos frakció álláspontja a föderalizmus elutasításában, illetve egyes identitáspolitikai kérdésekben (genderpolitika, migráció) akár közös platformra hozható lenne, közöttük jelenleg a konzervatívok viszonylag szilárd atlantizmusa és ennek kapcsán az ukrajnai háború, illetve a putyini Oroszország szerepének megítélése képez egyre mélyülő törésvonalat (ECR, 2023; ID, 2023). Az ID frakciót az „Európa-párti” csoportok teljes politikai karanténban tartották, alaposan rácăfólva az európai politika konszenzus-orientáltóságáról vallott nézeteknek. A szélsőjobboldaliak pozícióját a 2024-es EP-választás előtt tovább gyengítette, hogy az AfD listavezetőjének a Waffen SS második világháborús szerepével kapcsolatos vitatható kijelentése a német tagpártot (a német radikálisokhoz erős fenntartásokkal viszonyuló francia és olasz szélsőjobb nyomására) végül is kizárták soraikból.²³ Az eset rávilágított arra a régi vélekedésre, miszerint a nacionalista populisták között mindig gyengébb a kooperációra való képesség és hajlandóság, mint az egymás iránt természetesen szolidárisabb baloldali radikálisok között.

A 2024-es EP-választások – az előjelzések és az eredmények mérlege

A soron következő EP-választásokra minden tagállamban 2024. június 6–9. között került sor. Az Európai Tanács a Parlament 2023. júniusi jelentése alapján határozott a képviselőtestület 15 fős bővítéséről. A mandátumok számának növelését az indokolta, hogy a 2019-es leg-

---

²³ Maximillien Kraus az AfD listavezetője a német író Günter Grass kapcsán ejtette ki azt a szerencsétlenül csengő félmondatot, miszerint „az SS nem minden tagja volt automatikusan bűnöző” (Politico, 2024).

utóbbi választások óta változott az EU népessége. 12 ország osztozik 15 új képviselői mandátumon, Magyarország eddigi 21 EP képviselői helyét a változások pont nem érintik (Európai Parlament, 2023). Így 2024-ben az európai polgárok összesen 720 EP-képviselőt választottak.

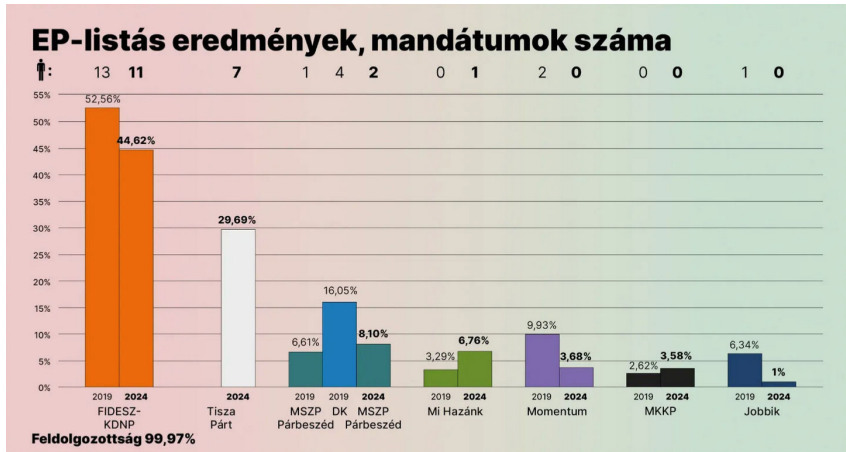
A legtöbb közvéleménykutató és elemző, így az európai politikában igencsak bennfentes Politico előrejelzése szerint nem prognosztizált radikális elmozdulást az európai erőviszonyokban (Camut, 2023). Az előrejelzés enyhén gyengülő Néppárttal (165 mandátum) és minimálisan, 2 mandátummal erősödő, így összesen 145 mandátummal rendelkező balközép S&D frakcióval kalkulált (Maráczki, 2023). Komolyabb visszaesést vetítettek előre a Renew Europe-nak, mindenekelőtt Emmanuel Macron Reneszánsz (korábban „Köztársaság lendületben!”) nevű pártjának népszerűségvesztése, valamint az európai Zöldeknek a német Zöld Párt meggyengülése miatt (az előbbieik mandátum aránya 14%-ról 13%-ra, míg az utóbbiak 10%-ról 7%-ra való csökkenését valószínűsítették). A progresszív oldalon ugyanakkor is radikálisabb környezetvédőket és kommunista pártokat is felölő Baloldal erősödését mérték 5%-ról 7%-ra (Nézőpont, 2023).

A jobboldali EU-szkeptikusok és populisták javára is számottevő erősödést prognosztizáltak: az Európai Konzervatívok és Reformerek (ECR) 2019-es 8 százalékos európai mandátumarányának mintegy másfélszeresére történő bővülését becsülték, mindenekelőtt az ECR-csoport egyik vezető erejének tekinthető olasz kormánypárt, a Giorgia Meloni fémjelzte Fratelli d'Italia (FdI), várható jó szereplése révén. A másik euroszeptikus jobboldali frakciónak, az Identitás és Demokráciának (ID) is jelentős növekedést mér a Politico: a korábbi 64 hely helyett 77 mandátumot. Igaz, ebben a számban még vastagon benne lehetett a német Alternatíva Németországnak (AfD) párt térnyerése (melyet még a választások előtt kizártak a frakcióból), de a holland és osztrák Szabadságpárt és a francia Nemzeti Tömörülés várható jó eredménye is felfelé húzta a becsült képviselői létszámot.

Ami a magyar európai parlamenti választások várható eredményét illeti, a 2024 márciusi előrejelzések a Fidesz-KDNP domináns pozíciójának és 2019-es mandátumarányának megőrzésével kalkuláltak (12-13 mandátum), míg az ellenzéki térfél stagnálását, illetve további fragmentációját vetítették előre. Az intézetek módszertanától és vélelmezhető pártszimpátiáitól függően jósltak a baloldali

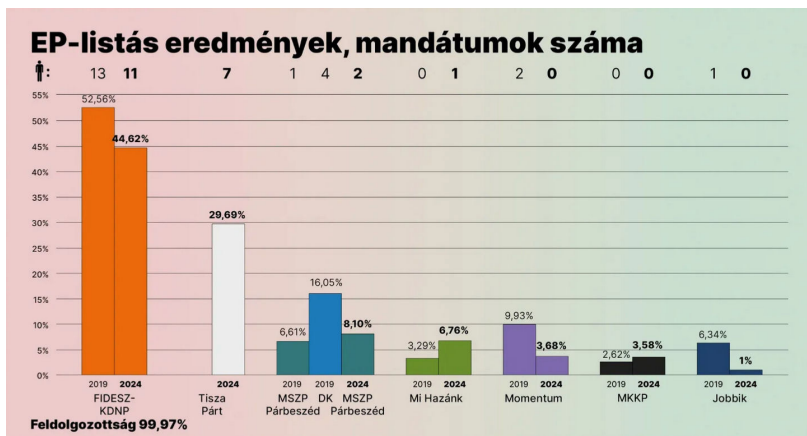
DK-nak 3-4, a liberális Mommentumnak 1-2, a Mi Hazánknak, a Jobbiknak, az MSZP-nek, a Kétfarkú Kutya Pártnak, illetve Medián részéről a Jakab Péter-féle „Nép Pártján”-nak is(!) 1-1-1 mandátumot. (Nézőpont, 2023; Závecz, 2023, Medián, 2023). Ekkor persze még senki nem kalkulált a „kegyelmi botrány” Fidesz népszerűségét tartósan erodáló hatásával és ennek nyomán Magyar Péter TISZA Pártjának üstököszerű felemelkedésével, ami teljes mértékben felforgatta az ellenzéki erőviszonyokat.

1. ábra: A magyar pártok támogatottságának alakulása 2023 novemberében és 2024 márciusában.

Forrás: Závecz Research, 2023

2. ábra: A 2024-es EP-választások listás eredményei

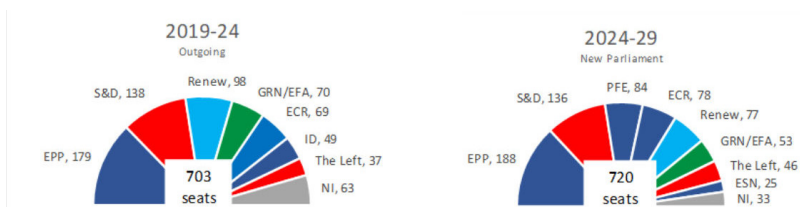
Forrás: Telex.hu, 2024

A 2024-es EP-választásokon végül is, mely az ötödik hasonló voksolás volt hazánk történetében, a Fidesz 2006 óta legrosszabb országos listás eredményét, 44,62%-ot ért el, ami csaknem 8%-os szavazatvesztést és a 2019-es 13 helyett csak 11 strasbourgi képviselői posztot jelentett a hazai belpolitikában 2010 óta domináns pozícióban lévő kormánypártnak (Cseke, 2024). A gyakorlatilag a semmiből, néhány hónap alatt berobbant TISZA Párt (Magyar Péter formációja) rövid történetének első választási megmérettetésén az országos listás szavazatok csaknem 30%-át szerezte meg. A TISZA Párt választások óta mért további erősödése már a kormánypárt eddig kikezdetlennek hitt domináns pozícióját is veszélyezteti (ATV, 2024), de az EP-választások során mindenekelőtt az ellenzéki térfélen teremtett tabula rasát. A február/márciusban még az ellenzék vezető erejének tekintett Demokratikus Koalíció (pontosabban DK–MSZP–Párbeszéd közös lista) szavazataránya gyakorlatilag megfeleződött (16 helyett 8%-ra), ami 2 európai mandátumra volt elég. A Mi Hazánk még egy relatív sikerként könyvelhette el a listán önállóan elért csaknem 7%-ot, ami 1 EP-mandátumot jelentett a jobboldali radikálisok számára. Nem így a liberális Momentum, melynek a 3%-os listás eredménye felért egy teljes katasztrófával és az EP-ből való kizuhanásukat eredményezte. A Momentumot a Kétfarkú Kutypárt is majdnem

megelőzte (más kérdés, hogy a TISZA Párt térnyerésének alighanem a protesztzavazatokra építő egykori viccpárt is kárvallottja volt). A TISZA áradása minden bizonnyal tartósan a politikai sülyesztöbe küldte a listán 1%-ot szerző Jobbikot (pontosabban ekkor még Jobbik – Konzervatívok), az 1% alá benéző LMP-t, valamint a listaállítással próbálkozó olyan további formációkat, mint az egykori Jobbik-vezér, Vona Gábor vezette Második Reformkor, a 2022-es összellenzéki miniszterelnökjelölt, Márki-Zay Péter nevével fémjelzett Mindenki Magyarországa Néppárt, illetve a politikai pártként némileg obskúrus háttérű, de a milliárdos Gattyán Györgyhöz köthető Megoldás Mozgalom (a Medián által 2023-ban még EP-bejutóra mért – szintén egykori Jobbik elnök, Jakab Péter projektjének tekinthető – Nép Pártján formáció végül is nem tudott önálló országos listát állítani). Ami az összeurópai körképet illeti, ott az EP-választások nem hoztak magukkal akkora politikai földindulást, mint Magyarországon.

3. ábra: Az EP frakciói
a 2019-2024-es ciklusban és a 2024-es választások után

Forrás: House of Commons Library 2024

Mint a fenti 3. ábrán látható, az EP hagyományosan vezető erejének tekinthető két pártcsalád támogatása lényegében nem változott. A Néppárt csekély mértékben még erősödni tudott, míg a Balközép S&D minimális kétmandátumos veszteséget volt kénytelen elkönyvelni. A 2024-es választások legnagyobb vesztesei végül is az előrejelzésekkel összhangban a liberálisok (Renew Europe) és a Zöldek lettek. A Zöldek veszteségei azonban főként a legnagyobb tagállamokra, Németországra és Franciaországra koncentráálódtak, miközben más kisebb tagállamokban növelni is tudták támogatottságukat. A Renew Europe legnagyobb veszteségét Franciaországban szenvedte el, ahol Macron elnök Reneszánsz-listája a második helyen végzett Marine

Le Pen Nemzeti Tömörülése mögött. A német kereszténydemokrata CDU/CSU (az EPP vezető pártja) mellett a Le Pen-párt küldte vissza a legtöbb EP-képviselőt (30) az Európai Parlamentbe. A franciaországi eredmény arra készítette Macron elnököt, hogy feloszlassa a francia Nemzetgyűlést és előrehozott választásokat hirdessen (Reuters, 2024).

A Néppárthoz kötődő kereszténydemokrata jobbközép pártok Németország mellett más tagállamokban is előre törtek, többek között Spanyolországban, Görögországban, Horvátországban, Bulgáriában, Szlovéniában és a balti államokban. Az S&D balközép pártjai Portugáliában és Dániában végeztek befutóként, bár az abszolút számokat tekintve Spanyolországban és Olaszországban szereztek a legtöbb mandátumot. A Zöldek egyik tagpártja (Zöld Baloldal) Dániában végzett az első helyen, míg a Renew Europe egy tagpártja (Progresszív Szlovákia) Szlovákiában. A Baloldalhoz kötődő baloldali/zöld radikálisok előkelő helyen végeztek Finnországban, Görögországban és Cipruson, és ez a frakció tovább erősödött azzal, hogy az olasz Öt Csillag Mozgalom csatlakozott hozzá a választások után. Így végül is a baloldali radikálisoknak az előző ciklushoz viszonyítva csaknem 10-zel több mandátumuk (37 helyett 46) lett az új európai parlamentben (Euronews, 2024a).

A választások előtti és utáni elemzések ugyanakkor sokkal inkább arra összpontosítottak, hogy a centrista és EU-párti többségi pártok számára milyen kihívásokat jelent az EP jobb oldalán megnövekedett képviselői létszám. Már említettük, hogy Marine Le Pen Nemzeti Frontja első helyen futott be Franciaországban, de erősödött Giorgia Meloni konzervatív Olasz Testvérisége, és jól szerepelt, bár a hazai pályán nem aratott feltétlenül óriási diadalt a magyar Fidesz. Marine Le Pen, a Nemzeti Front vezetője és Orbán Viktor magyar miniszterelnök egyaránt felhívást tettek közzé egy egyesült jobboldali csoport létrehozására, amelybe az ID és ECR fuzionálhattak volna (Politico, 2024b). Az ECR atlantista konzervatívjai azonban húzódoztak az oroszbarát szélsőjobbal való fúziótól (Giorgia Meloni állítólag korábban az ECR-hez csatlakozni kívánó Orbán Viktort is kiköszöröztette). Így végül is Orbán a Csehországban jól szereplő Andrej Babiš-féle (korábban a liberálisoktól kizárt) ANO-val, valamint az osztrák Szabadságpárttal társulva meghirdette a Patrióták Európáért képviselőcsoport zászlóbontását, amibe végül is a korábbi ID-képviselő-

csoport tagpártjai (köztük a francia Nemzeti Front és Olaszországból a Matteo Salvini-féle Liga) egytől egyig átléptek. A Spanyol Vox, amely korábban az ECR tagja volt, szintén csatlakozott a csoporthoz, amely egyből az EP harmadik legnagyobb frakciójává vált (Euractiv.com, 2024). Ugyanakkor az Európai Parlament szélsőjobboldali pártcsaládjá nemcsak kibővült, de egyszersmind fragmentáltabbá is vált, mivel a 2024-es EP-választások előtt az SS kiszólási botrány miatt az ID-ből kizárt, ugyanakkor Németországban igen jól szereplő a CDU/CSU mögött második helyen végzett AfD vezetésével létrejött még egy, a Patriótáktól is jobbra álló frakció, a Szuverén Nemzetek Európa-pája, melynek többek között a magyar Mi Hazánk egyetlen EP-képviselője is tagja (Euronews, 2024b).

Mostantól tehát már nem egy, hanem rögtön két szélsőjobboldali frakciója is van az Európai Parlamentnek. Bár az EP-ben szigorú értelemben vett kormánypártokról és ellenzékéről továbbra sem beszélhetünk, integrációpárti erők Ursula von der Leyen második Bizottságát támogató, a Néppárttól a szélsőbalig ívelő kvázi nagykoalíciója minden bizonnyal továbbra is fennmarad és fenntartja a radikális jobboldaliak körüli politikai karantént – mint az a bizottsági elnöki és alelnöki pozíciók elosztásakor is szembeűnő volt (Euronews, 2024c). Ugyanakkor az európai politikai főáramba szemmel láthatóan visszaigyekvő ECR együttműködése a szélsőjobboldaliakkal kétséges, bár eseti jelleggel (különösen család és gender politikai ügyekben) nem kizárható. Bár európai integráció „kvázi ellenzékének” tekinthető szélsőjobboldal teljes kirekesztése kétségkívül sajátos fényt vet a korábban konszenzus kereséséről ismert európai politikára, az világos, hogy mindezek alapján a magyar miniszterelnök által régóta vizionált jobboldali populista áttörésről beszélni, legalábbis az EP szintjén, még semmiképpen nem időszerű.

Irodalomjegyzék

- ATV (2024). Medián: A biztos választók körében 4 százalékra megközelítette a Fideszt a Tisza Párt <https://www.youtube.com/watch?v=v92w-X457a4> [2024. 09.15.]
- Camut, Nicolas (2023). Right wing set for big gains in 2024 EU election, polling shows. *Politico*. <https://www.politico.com>

- eu/article/european-election-2024-polls-right-wing-big-gains/?fbclid=IwAR3TsATWvmpJk1NSUfl_JJ60QDnsiosR5wlUs-KA6qVGBLqDIghRDtniwZ-8 [2024.09.14.]
- Charlemagne (2019). EU leaders fail to agree on who should lead the union. *The Economist* <https://www.economist.com/charlemagnes-notebook/2019/06/21/eu-leaders-fail-to-agree-on-who-should-lead-the-union> [2024.09.10.]
- Corbett, Richard (1994). Representing the People. In: Duff, Andrew – Pinder, John – Pryce, Roy (eds.). *Maastricht and Beyond*, London and New York, Routledge, pp. 77.-95.
- Cseke, Balázs (2024). Az EP-választás eredménye röviden: a Fidesz két mandátumot veszített, a Tisza Párt hetet szerzett. *Telex.hu* <https://telex.hu/belfold/2024/06/09/ep-valasztas-eredmenyek-fidesz-tisza-part> [2024.09.15.]
- Dinan, Desmond (1994). *Ever closer Union? An Introduction to the European Community*. Basingstoke and London, Macmillan
- Dull, Szabolcs (2023). Borítékolható győzelmeket és néhány párt valóságra ébredését hozza 2024. *Telex.hu*. <https://telex.hu/belfold/2023/11/05/ep-valasztas-onkormanyzati-valasztas-eselyek> [2024.09.10.]
- Euractiv.com (2019). EU liberals change name to appease new French members. <https://www.euractiv.com/section/eu-elections-2019/news/eu-liberals-change-name-to-appease-new-french-members/> [2024.09.10.]
- Euractiv.com (2024). Orbán and Le Pen form new far-right group ‘Patriots for Europe’ <https://www.euractiv.com/section/politics/news/orban-and-le-pen-form-new-far-right-group-patriots-for-europe/> [2024.09.14.]
- Euronews (2024a). Europe veers right but centre-ground resists: What the EU election results mean and what’s next <https://www.euronews.com/my-europe/2024/06/10/europe-veers-right-but-centre-ground-resists-what-the-eu-election-results-mean-and-whats-n> [2024.09.14.]
- Euronews (2024b). AfD and allies form new far-right group in Brussels called Europe of Sovereign Nations <https://www.euronews.com/my-europe/2024/07/10/afd-and-allies-form-new-far-right-group-in-brussels-called-europe-of-sovereign-nations> [2024.09.16.]

- Euronews (2024c). Far-right Patriots stripped of key remaining parliamentary posts. <https://www.euronews.com/my-europe/2024/07/23/far-right-patriots-stripped-of-key-remaining-parliamentary-posts?s=09> [2024.09.16.]
- European Conservatives and Reformists (2023). <https://www.ecrgroup.eu/> [2024.09.09.]
- EUR-Lex (2023). *Right of initiative* <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/right-of-initiative.html#src.BREXIT> [2024.09.09.]
- Európai Parlament (2023). 2024-es európai választások: 12 ország osztózik 15 új képviselői mandátumon. <https://www.europarl.europa.eu/news/hu/press-room/20230911IPR04910/2024-es-europai-valasztasok-12-oroszag-osztodik-15-uj-kepviseloi-mandatumon> [2024.09.09.]
- European Parliament (2023a). *What are political groups and how are they formed?* <https://www.europarl.europa.eu/news/en/faq/1/what-are-political-groups-and-how-are-they-formed> [2024.09.09.]
- European Parliament (2023b). *Parliament's seven political groups* <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/eu-affairs/20190612STO54311/parliament-s-seven-political-groups> [2024.09.09.]
- European Parliament (2024). *Roberta Metsola re-elected as President of the European Parliament* <https://www.europarl.europa.eu/news/ga/press-room/20240710IPR22805/roberta-metsola-re-elected-as-president-of-the-european-parliament> [2024.09.09.]
- European People's Party (2023). *Parties and partners*. <https://www.epp.eu/parties-and-partners> [2024.09.10.]
- Euronews (2018). Hungary's Viktor Orban wants to destroy Europe, claims Verhofstadt <https://www.euronews.com/2018/11/06/hungary-s-viktor-orban-wants-to-destroy-europe-claims-verhofstadt-raw-politics> [2024.09.10.]
- Ferkelt, Balázs – Káldyné Esze, Magdolna – Kruppa, Éva – Vida, Krisztina (2014). *Integrálódó Európa I.* Budapest, Perfekt Kiadó
- Hirsch, Cornelius (2023). What if the 2024 European Parliament election were held today? *X/twitter* <https://twitter.com/VollCornHirsch/status/1689224207593353216> [2024.09.12.]
- House of Commons Library (2024). EU elections 2024: Results and the new European Parliament <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-10068/> [2024.09.14.]

- Identity and Democracy (2023). <https://www.idgroup.eu/> [2024.09.10.]
- Kende, Tamás (1995). A Parlament. In: Kende, Tamás (szerk.) *Európai Közjog és Politika*, Budapest, Osiris – Századvég, pp. 228.-252.
- Marácz, Tamás (2023). Jobboldali előretörés várható a 2024-es EP-választáson. *Mandiner* <https://mandiner.hu/kulfold/2023/08/politico-jobboldali-eloretorese-varhato-a-2024-es-ep-valasztason> [2024.09.09.]
- Navracsics, Tibor (1998). *Európai Belpolitika*, Korona Kiadó.
- Nézőpont (2023). Lesz-e fordulat Európában 2024-ben? https://nezo-pont.hu/wp-content/uploads/2023/05/Nezo-pont_Lesz-e-fordulat-Europaban-2024-ben.pdf [2024.09.09.]
- Nugent, Neill (1994). *The Government and Politics of The European Union*. Basingstoke – London, Macmillan
- Obradovic, Daniela (1996). Legitimacy and the European Union. *Journal of Common Market Studies*. Vol. 34. No. 2. pp. 191.-221.
- Parliament of India (2023). <https://sansad.in/poi> [2024.09.10.]
- Politico (2024a). German far right's problems deepen after SS remarks. <https://www.politico.eu/article/german-far-right-maximilian-krah-stop-campaign-eu-parliament-election/> [2024.09.16.]
- Politico (2024b). Orbán urges Meloni, Le Pen to team up and create right-wing EU super group https://www.politico.eu/article/viktor-orban-urges-giorgia-meloni-marine-le-pen-create-far-right-eu-super-group/?utm_medium=social&utm_source=Twitter [2024.09.15.]
- S&D (2023). *Our national parties*. <https://www.socialistsanddemocrats.eu/who-we-are/our-political-family/our-national-parties> [2024.09.10.]
- Reuters (2024). Macron calls shock French elections after far-right rout <https://www.reuters.com/world/europe/le-pens-party-trouces-macrons-eu-vote-exit-polls-2024-06-09/> [2024.09.15.]
- Rovó, Attila (2022). Ujhelyi István kilép az MSZP-ből. *Telex.hu* <https://telex.hu/belfold/2022/10/02/ujhelyi-istvan-kilep-az-mszp-bol> [2024.09.10.]
- Sokolska, Ivana (2023). *The European Parliament: electoral procedures*. <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/21/the-european-parliament-electoral-procedures> [2024.09.09.]
- The Greens/EFA (2023). <https://www.greens-efa.eu/en/> [2024.09.09.]
- The Left (2023). <https://left.eu/> [2024.09.09.]

- Wax, Eddy – Vincour, Nicholas – Guillot, Louise – Lynch, Suzanne (2023). Ursula von der Leyen is fighting for Europe’s conservative soul. *Politico* <https://www.politico.eu/article/ursula-von-der-leyen-manfred-weber-eu-parliament-elections-europe-conservative-soul/> [2024.09.10.]
- Závecz Research (2023). Így rendeződhet át a magyar EP-képviselőlet 2024-ben. <https://infostart.hu/belfold/2023/05/19/zavec-research-igy-rendezodhet-at-a-magyar-ep-kepviselolet-2024-ben> [2024.09.10.]

Publikálás a Business & Diplomacy Review folyóiratban

A folyóirat az alábbi témákhoz kapcsolódó kéziratokat fogad be lektorálásra:

- gazdaság,
- kereskedelem,
- pénzügyek,
- nemzetközi kapcsolatok,
- diplomácia,
- nemzetközi kommunikáció
- társadalomtudományok;
- közgazdasági tudományok.

A tanulmány absztraktja minden esetben angol nyelvű. A tanulmány magyar vagy angol nyelvű, amelynek terjedelme 30 000–40 000 leütés (az absztrakttal együtt).

A kéziratok előzetes befogadásának feltételei:

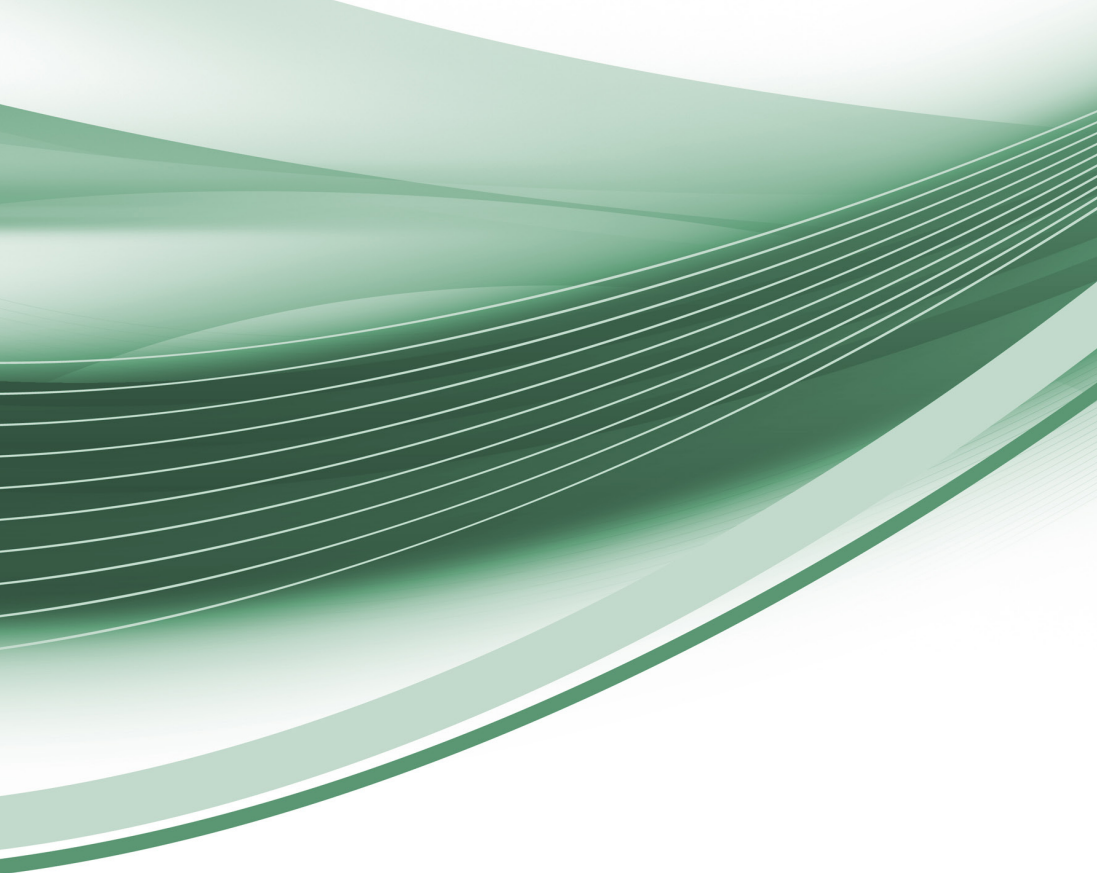
- a kézirat és annak szerzői megfelelnek a folyóirat etikai szabályainak;
- a kézirat, illetve ahhoz tartalmában nagyon hasonló tanulmányt még nem publikáltak;
- a benyújtott kézirat megfelel a formai követelményeknek.

A folyóirat a szerzőknek tiszteletdíjat nem fizet. A folyóirat minden egyes befogadott kézirat esetében kettős vaklektorálást alkalmaz, ami azt jelenti, hogy az anonimalizált anyagot a szerzők által nem ismert lektorok értékelik. A folyóirat csak abban az esetben fogad be kéziratot publikálásra, ha azt mind a két vaklektor publikálásra ajánlja, és vaklektor(ok) által kért javításokat/kiegészítéseket a szerző(k) végrehajtotta/ák. Amennyiben az egyik lektor javításokkal publikálásra ajánlja a kéziratot, míg a másik nem, akkor a javítások után a témában jártas újabb vaklektornak kell értékelnie az anyagot. Akkor minősül egy tanulmány tartalmában nagyon hasonlóknak egy korábbi tanulmányhoz képest, ha azok egyezősége 60% felett van. A szerzők minden egyes esetben kötelesek a vaklektorok által írt kifogásokra/javaslatokra tételesen írásban reagálni.

Information in English:

<https://uni-bge.hu/en/business-diplomacy-review>

Kiadja: Budapesti Gazdasági Egyetem, Budapest

ISSN 3004-0116
HU ISSN 3004-0116